

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.811/2019/10.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Márki Zoltán, a tanács elnöke
Dr. Bartkó Levente, előadó bíró
Dr. Kónya István, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2020. április 14.

Az ügy tárgya: testi sértés büntette és más bűncselekmények

Terhelt(ek): I. rendű
II. rendű

Első fok: Nyíregyházi Törvényszék, 8.B.407/2014/211., ítélet, tárgyalás,
2018. március 22.

Másodfok: Debreceni Ítéltábla, Bf.III.418/2018/28., végzés, nyilvános ülés,
2019. február 14.

Az indítvány előterjesztője: Debreceni Fellebbviteli Főügyészség és Legfőbb Ügyészség

Az indítvány iránya: az I. rendű és II. rendű terhelt terhére

Rendelkező rész

A Kúria a testi sértés büntette és más bűncselekmények miatt az I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a Debreceni Fellebbviteli Főügyészség, valamint a Legfőbb Ügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Nyíregyházi Törvényszék 8.B.407/2014/211. számú ítéletét, illetőleg a Debreceni Ítéltábla Bf.III.418/2018/28. számú végzését az I. rendű és a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Nyíregyházi Törvényszék a 2018. március 22. napján kihirdetett 8.B.407/2014/211. számú ítéletével az I. rendű terheltet társtettesként elkövetett testi sértés büntette [Btk. 164. § (1) bekezdés, (8) bekezdés I. fordulat] és kiskorú veszélyeztetésének büntette [Btk. 208. § (1) bekezdés] miatt halmazati büntetésül 7 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és 7 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő

napon bocsátható feltételes szabadságra. Elrendelte a Nyíregyházi Városi Bíróság 32.B.841/2010/15. számú, illetve a Nyíregyházi Törvényszék 3.Bf.351/2011/7. számú ítéletével kiszabott 6 hónap börtönbüntetés végrehajtását.

- [2] A II. rendű terheltet társtettesként elkövetett testi sértés büntette [Btk. 164. § (1) bekezdés, (8) bekezdés I. fordulat], társtettesként, folytatólagosan elkövetett testi sértés büntettének kísérlete [Btk. 164. § (1) bekezdés, (6) bekezdés a) és e) pont], társtettesként, folytatólagosan elkövetett kényszerítés hatósági eljárásban büntette [Btk. 278. § (1) bekezdés, (2) bekezdés] és 5 rendbeli kiskorú veszélyeztetésének büntette [Btk. 208. § (1) bekezdés] miatt mint különös visszaesőt halmazati büntetésül 8 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és 8 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.
- [3] A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2019. február 14. napján meghozott Bf.III.418/2018/28. számú végzésével az elsőfokú ítéletet mindkét terhelt tekintetében helybenhagyta.

II.

- [4] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.199/2019/1-I. szám alatt nyújtott be felülvizsgálati indítványt a II. rendű terhelt terhére a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában meghatározott okból, a Be. 651. § (1) bekezdése alapján.
- [5] Az indítvány szerint a jogerős ítéleti tényállás 3. és 4. pontja a váddal egyezően olyan ténymegállapításokat tartalmaz, amelyek a II. rendű terhelt terhére a sértett sanyargatásával elkövetett kényszermunka büntetében történő bűnösség megállapítására is alkalmasak, függetlenül attól, hogy e bűncselekményt a vádhatóság a vádiratban és a végindítványban, továbbá az eljáró bíróságok az ügydöntő határozataikban külön bűncselekményként nem minősítették.
- [6] A kényszermunka büntette a Btk. hatályba lépésétől, 2013. július 1. napjától büntetendő önálló bűncselekményként. A II. rendű terhelt a sértett munkára kényszerítését a sértettnek a kórházból való visszatérését követően is folytatta a haláláig (2013. március 14. napjától 2013. december 13. napjáig), mely cselekménye a terhére rótt bűncselekmények egy részével együtt már a Btk. hatályba lépését követő időszakra esik. Ekként a 3. és 4. tényállási pontban írt cselekmények minősítése törvénysértő, mert a megállapított tényállás alapján a II. rendű terhelt bűnössége további bűncselekményben is fennáll, melyet sem az első-, sem a másodfokú bíróság nem állapított meg a terhére. A II. rendű terhelt terhére egyébként megállapított bűncselekmények szerinti tételkeret a kényszermunka büntetében való bűnösség megállapítása esetén ugyan nem változik, azonban a helyesbített minősítés érintheti a büntetés mértékét és a büntetés törvényességét akkor is, ha a kiszabott büntetés a helyesbített minősítéshez tartozó büntetési tételkereten belül marad, ám nem felel meg a helyes minősítésű bűncselekmény tárgyi súlyának, az alanyi bűnösség fokának. Minderre figyelemmel a II. rendű terhelttel szemben kiszabott büntetés indokolatlanul enyhe.
- [7] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a II. rendű terhelt tekintetében a megtámadott határozatokat a Be. 662. § (2) bekezdés b) pontja alapján változtassa meg, és a II. rendű terheltnek a sértett sérelmére elkövetett cselekményét kényszermunka büntettének [Btk. 193. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont] is minősítse, a szabadságvesztés büntetését számottevően, a közügyektől eltiltást pedig ehhez igazodóan súlyosítsa. Egyebekben pedig a megtámadott határozatokat hatályában tartsa fenn és állapítsa meg, hogy a felülvizsgálati eljárás során felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.
- [8] A Legfőbb Ügyészség BF.696/2019/5. számú átiratában a fellebbviteli főügyészség indítványát - annak indokaival egyetértve - változatlanul fenntartotta.
- [9] Ezen túlmenően felülvizsgálati indítványt nyújtott be az I. rendű terhelt terhére, a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára hivatkozva, a Be. 651. § (1) bekezdése alapján. Indokai szerint az

ítéleti tényállás 3. tényállási pontja alapján az I. rendű terhelt bűnössége a terhére megállapított bűncselekményeken túlmenően aljas indokból, a sértett sanyargatásával elkövetett személyi szabadság megsértésének büntetében és folytatólagosan elkövetett kényszerítés büntetében is megállapítható. Kifejtette, hogy a cselekmények törvényes minősítése mellett az I. rendű terhelttel szemben kiszabott büntetés - bár a büntetési tételkeret változatlan - törvénysértően enyhe, nem felel meg a bűnhalmazat tárgyi súlyának és az alanyi bűnösség fokának sem.

- [10] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria - a II. rendű terhelt mellett - az I. rendű terhelt tekintetében is változtassa meg a megtámadott határozatokat akként, hogy az I. rendű terhelt cselekményét aljas indokból, a sértett sanyargatásával elkövetett személyi szabadság megsértésének büntetéként [Btk. 194. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont és c) pont] és folytatólagosan elkövetett kényszerítés büntetéként (Btk. 195. §) is minősítse, továbbá a szabadságvesztés büntetést számottevően, a közügyektől eltiltást pedig ehhez igazodóan súlyosítsa. Egyebekben a határozatokat az I. rendű terhelt tekintetében is hatályában tartsa fenn azzal, hogy az eljárás során felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.
- [11] Mindkét felülvizsgálati indítvány részletesen tartalmazta a jogerős tényállás 3. és 4. pontjának a felülvizsgálati indítvánnyal érintett részét, illetve annak jogi értékelését.
- [12] Az I. rendű és II. rendű terhelt védője észrevételében a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta, és az első- és másodfokú ítélet hatályban fenntartására tett indítványt.

III.

- [13] A Kúria a Be. 660. § (1) bekezdése alapján tanácsulást tartott.
- [14] A felülvizsgálati indítvány nem alapos.
- [15] Az ügyészség felülvizsgálati indítványa joghatályos [Be. 651. § (1) bekezdés, Be. 652. § (3) bekezdés].
- [16] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályainak megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést.
- [17] Az ezen okra alapított ügyészi felülvizsgálati indítvány értelmében nem sértett törvényt a bíróság, amikor az I. rendű és a II. rendű terhelt bűnösségét az egyébként terhére rótt bűncselekményekben megállapította. Ellenben törvénysértőnek tartotta az első- és másodfokú határozatot a 3. és 4. tényállási pontokat érintően, mivel a bíróság nem állapította meg az I. rendű és a II. rendű terhelt bűnösségét az azokban leírt további bűncselekményekben, így az I. rendű terhelt esetében személyi szabadság megsértésének büntetében és folytatólagosan elkövetett kényszerítés büntetében, míg a II. rendű terhelt vonatkozásában kényszermunka büntetében. A törvénysértő minősítés pedig - az adott büntetési tételkereten belül is - törvénysértően enyhe büntetés kiszabását eredményezte.
- [18] A felülvizsgálati indítvány ekként kizárólag a jogerős ítélet 3. és 4. tényállását, és azon belül is az alábbi tényállás részeket érintette:
- [19] 3. tényállás:
- A sértett állapotát az I. rendű és a II. rendű terheltek kihasználták, és 2008. évet követően a sértettnek kellett az udvari munkákat elvégezni, fát vágni, a kandallóban tüzelni, a körbekerített ingatlan kapuját a családtagoknak és az odaérkezőknek nyitni-zárni úgy, hogy télen-nyáron a kapu mellett kellett állnia, hogy a hazaérkezőknek ne kelljen sokat várniuk. Amennyiben ez mégis előfordult, az I. rendű terhelt őt pusztá kézzel, ököllel, de előfordult, hogy botszerű eszközökkel is testszerte bántalmazta, rendszeresen megrúgta. A bántalmazások során az I. rendű terhelt a személygépkocsija rádióját mindig bekapcsolta, a hangerőt felerősítette, hogy a bántalmazással járó zajokat, a sértett sírását, könyörgését idegenek, az utcán elhaladók ne hallják meg.
 - A II. rendű terhelt 2011. január 25. napját követően szintén bántalmazta a sértettet, rendszeresen, hosszú időn keresztül ütlegelte bottal, a sértett haját több alkalommal erősen meghúzta. A sértettet

mindenki „Bolondnak”-nak szólította.

- Pontosabban meg nem határozható időpontokban, több alkalommal előfordult 2013. február 8. napjával bezárólag, hogy az I. rendű és a II. rendű terheltek a sértettet arra kényszerítették, hogy a kapu mellé álljon reggeltől estig úgy, hogy a fejére egy vödör volt húzva, azon pedig még egy vödör vagy lavór volt és a sértett nem mozdulhatott.

- A II. rendű terhelte 2011. január 25. és 2013. február 8. napja közötti időszakban - pontosan meg nem határozható időpontban - arra utasította a sértettet, hogy a forró nyári napon a ház udvarán téli, meleg ruhában felöltözve álljon több órán keresztül a tűző napon, amíg össze nem esik. Télen pedig arra kényszerítette a sértettet, hogy megfelelő ruházat hiányában, pólóban, nyári nadrágban lapátolja a havat az udvaron és a ház körül. Mindeközben az I. rendű és a II. rendű terheltek a sértettet rendszeresen szidalmazták, minden ok és előzmény nélkül ütlegették.

- 2008. és 2013. február 8. napja közötti időszakban - meg nem határozható időpontokban - napközben az I. rendű terhelte arra bírta rá a sértettet, hogy csupán egy magas sarkú cipőben és tanga fazonú fehérneműben az utcán sétáljon. Az így lemeztelenített sértettet az arra járók közül bárki megláthatta, mindeközben az I. rendű és a II. rendű terheltek nevetgélve gúnyolódtak rajta.

- Ebben az időszakban rendszeresen előfordult az is, hogy a sértett az I. rendű és a II. rendű terheltek verésétől tartva, a terheltek felszólítására a lakóház udvarán hosszú ideig kutyaugatást utánczott.

- A sértett az őt ért kegyetlen bántalmazások és a megalázó, kínzó bánásmód miatt nem tett feljelentést, magánindítványt nem terjesztett elő, a környezetében, illetőleg a hatóságok előtt mindezeket eltitkolta.

- 2013. február 8. napját megelőző napokban - közelebbről meg nem határozható időpontban - az I. rendű terhelte ismét bántalmazta a sértettet minden előzmény és indok nélkül. Ez alkalommal az I. rendű terhelte a kezénél fogva kikötötte a sértettet egy vascsőhöz, a fején át a nyakára húzott egy gumiabronsot és így kellett a sértettnek hosszabb időn keresztül állnia. Az V. rendű terhelte megsajnálta a sértettet, a köteleit eloldozta. Az I. rendű terhelte ezt meglátta, ekkor a sértettet és élettársát, az V. rendű terhelte is pusztá kézzel, ököllel megverte.

- A sértettet az I. rendű és a II. rendű terhelte 2013. február hónap elején is rendszeresen bántalmazta. Ebben az időszakban az I. rendű terhelte a kerti locsolócsővel is több esetben megütötte a sértett fejét, míg a II. rendű terhelte kalapácsnyéllel ütötte meg több alkalommal a sértett testét, fejét, minden előzmény és indok nélkül.

- 2013. január végén és február első napjaiban az I. rendű és a II. rendű terheltek utasítására az akaratában megtört sértettnek fűtetlen hátsó helyiségben kellett aludnia, a sértett itt tartózkodott a verésektől kimerülten, sérült állapotban.

[20] 4. tényállás:

- Az I. rendű terhelte 2013. február 9. napján őrizetbe, majd 2013. február 12. napján előzetes letartóztatásba került. A sértett 2013. február 8. napjától 2013. március 14. napjáig kórházban állt gyógykezelés alatt. A sértett a kórházi elbocsátását követően, március 14. napján visszatért az ingatlanra, ahol is a II. rendű terhelte és társai a sértettet a haláláig továbbra is rendszeresen, pusztá kézzel, ököllel, botszerű eszközökkel bántalmazták, rugdosták, egyrészt azért, mert nem voltak megelégedve a ház körül végzett munkájával, másrészt pedig meggyőződésük volt az is, hogy a sértett a kórházban az I. rendű terhelte terhelő vallomást tett.

[21] Mindezek alapján a 3. tényállás tekintetében helytálló az az ügyészi álláspont, hogy az I. rendű és a II. rendű terhelte esetében is elbírálatlanul, illetve jogi értékelés nélkül maradtak olyan elkövetői magatartások, amelyek bűncselekmény megállapítására alkalmasak. Ezen magatartásokat, az I. rendű terhelte esetében kettő, a II. rendű terhelte tekintetében egy tényállásszerű elkövetői magatartást, ténybelileg azonos tartalommal a vád is tartalmazta. A Btk. az adott magatartásokat az elkövetéskor és a másodfokú elbíráláskor, de a jelenleg hatályos rendelkezései szerint is tartalmazta, tartalmazza.

[22] A 3. tényállást érintő ezen két bűncselekmény a következő:

[23] Egyrészt a személyi szabadság megsértése büntette, amely bűncselekményt a Btk. 194. § (1)

bekezdése szerint az követi el, aki más személyi szabadságától megfoszt. A (2) bekezdés b) pontja, valamint c) pontja alapján pedig a bűncselekmény súlyosabban minősül, ha azt aljas indokból, illetve a sértett sanyargatásával követik el.

- [24] Másrészt a kényszerítés büntette, amely bűncselekményt a Btk. 195. §-a szerint az követi el, aki más erőszakkal vagy fenyegetéssel arra kényszerít, hogy valamit tegyen, ne tegyen vagy eltűnjön és ezzel jelentős érdeksérelmet okoz, ha más bűncselekmény nem valósult meg.
- [25] Az I. rendű terhelt irányadó tényállás szerinti (3. tényállási pont) magatartásai e két további bűncselekmény megállapítására kétségek nélkül alkalmasak, miként alkalmas a II. rendű terhelt itt leírt magatartása is a kényszerítés büntetettének megállapítására.
- [26] Az I. rendű és a II. rendű terheltek eszerint 2013. február 8. napjával bezárólag rendszeresen bántalmazták, megalázták a sértettet, hol büntetésként, hol szórakozásból, a sértett a terheltek teljes alávetettségében élt, akaratát megtörték, a sértettnek fizikai és lelki sérülést okoztak, tetteik erkölcsileg mélyen elítélendőek, motivációik aljasak voltak, a sértett által elszenvedett sérelmek kimerítik a sanyargatás fogalmát és jelentős érdeksérelmet okoztak.
- [27] Ekként az I. rendű terhelt, amikor ilyen körülmények közepette a sértettet egy vascsőhöz kikötötte, a személyi szabadság megsértése büntetettének minősített esetét követte el, míg az egyéb esetekben, részben a II. rendű terhelttel közösen, rendszeresen kényszerítették az akaratában megtört sértettet megalázó helyzetekbe, illetve ház körüli munkák elvégzésére, megvalósítva a kényszerítés büntetettének tényállását.
- [28] A 3. tényállásban foglaltakkal szemben a 4. tényállás az indítvány szerinti kényszermunka büntette vonatkozásában túlzott általánossága mellett is rendkívül szükséges (a 4. tényállás egyebekben más bűncselekmény elkövetését részletesen tartalmazza a II. rendű terhelt és társai tekintetében), ezért az a 2017. július 1-től hatályos kényszermunka büntetettének megállapítására nem alkalmas.
- [29] Az ügyészi felülvizsgálati indítvány törvénysértő minősítésre és ehhez képest törvénysértő büntetés kiszabására hivatkozott.
- [30] Jelen ügyben azonban erről nincs szó.
- [31] A törvénysértő minősítés ugyanis az elbírált cselekmény törvénysértő, ekként eltérő jogi értékelését jelenti. Ez azonban jelen esetben - miként arra a fellebbviteli főügyészség felülvizsgálati indítványa is hivatkozik - nem történt meg, ugyanis „e bűncselekményt a vádhatóság a vádiratban és a végindítványban, továbbá az eljáró bíróságok az ügydöntő határozataikban külön bűncselekményként nem minősítették”. Ezen megállapítás úgy az I. rendű, mint a II. rendű terhelt terhére megállapítani indítványozott bűncselekményekre igaz.
- [32] Ekként e valóságos anyagi halmazatot képező cselekmények minősítése, értékelése sem az ügyészség, sem a bíróság részéről az ügy jogerős befejezését megelőzően nem merült fel.
- [33] A vád ki nem merítése jogerő előtt korrigálható, jogerő után rendkívüli jogorvoslat útján nem. Ezen esetben ugyanis nincs törvénysértő felmentés, nincs törvénysértő minősítés.
- [34] Másként fogalmazva, a sem a vád, sem az ítélet szerint nem minősített - ugyan a vádban és az ítéletben is leírt - cselekmény ekként nem törvénysértően minősített cselekmény, hanem (szó szerint) el nem bírált cselekmény.
- [35] Ilyen cselekménynek jogerő után, a Kúria által felülvizsgálatban történő - ehhez képest első - elbírálása nem lehetséges.
- [36] A vád ki nem merítése nem felülvizsgálati ok. Következésképpen a felülvizsgálati indítvány nem alapos.
- [37] A fentiekre tekintettel a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt és a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján a megtámadott határozatokat az I. rendű és a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

- [38] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 653. § (1) bekezdésére figyelemmel a Be. 458. § (3) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [39] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2020. április 14.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Bartkó Levente s.k. előadó bíró, Dr. Kónya István s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő
BÉ